

Patiënteninformatie

Geriatric (Ouderengeneeskunde)

Vasculaire dementie

Streekziekenhuis
Koningin
Beatrix

U heeft van uw geriater te horen gekregen dat u vasculaire dementie heeft. In deze folder leest u wat dit inhoudt en wat u kunt verwachten.

Wat is vasculaire dementie

Vasculaire dementie is een van de meest voorkomende vormen van dementie. Bij vasculaire dementie zijn uw hersenen beschadigd. Welke klachten u heeft, hangt af van het hersengebied dat beschadigd is. U kunt problemen hebben met het geheugen en/of ook lichamelijke verschijnselen krijgen zoals wankeler of langzamer lopen. Naarmate de ziekte erger wordt, kunt u steeds meer moeite krijgen met dagelijkse vaardigheden.

Oorzaak

Door problemen met de doorbloeding in uw hersenen, hebben bepaalde hersengebieden te weinig zuurstof gekregen. Deze doorbloedingsproblemen ontstaan wanneer de vaatwanden stugger worden door bijvoorbeeld aderverkalking of een bloedpropje. Zuurstoftekort veroorzaakt schade aan de hersencellen. Deze hersencellen kunnen niet herstellen en ook niet worden vervangen als ze afsterven. Hierdoor ontstaat vasculaire dementie.

Verloop ziekte

Het verloop van vasculaire dementie is onvoorspelbaar. Bij vasculaire dementie kunt u geleidelijk, maar ook plotseling achteruitgaan, bijvoorbeeld door een beroerte. Zolang er geen nieuwe schade in de hersenen ontstaat, kunt u daarna weer een tijd stabiel blijven of zelfs een beetje vooruitgaan.

Vroeg/beginnende fase vasculaire dementie

In het begin kunt u met vasculaire dementie nog weinig of geen last hebben van geheugenproblemen of veranderingen in de persoonlijkheid. U kunt wel:

- dingen langzamer gaan doen of zeggen;
- moeite hebben om op woorden te komen;
- moeite hebben om van het ene onderwerp over te schakelen op het andere of meerdere dingen tegelijk doen;
- onhandiger worden;
- moeite hebben om een planning te maken of het overzicht te houden;

- minder ondernemend zijn en interesse in zaken of anderen verliezen.

U zal langzaam meer moeite krijgen om informatie uit het geheugen op te roepen. Het kost bijvoorbeeld moeite om de namen van de kinderen op te roepen. Maar met wat hulp komt u er vaak snel weer op.

Late/gevorderde fase vasculaire dementie

Bij vasculaire dementie veranderen uw persoonlijkheid of emotionele reacties in een laatstadium niet. Hierdoor kunt u zich wel meer bewust zijn van de ziekte. Dit kan leiden tot somberheid/depressies.

Later kunnen geheugenproblemen ervoor zorgen dat u steeds minder besef heeft van de ziekte. U kunt bekende voorwerpen, mensen of plekken niet meer herkennen. In dit stadium heeft u (nog) meer hulp nodig. Geleidelijk wordt u volledig afhankelijk van anderen.

Levensverwachting vasculaire dementie

De levensverwachting bij vasculaire dementie loopt sterk uiteen. Gemiddeld leven mensen nog vijf jaar na de diagnose, maar het komt ook voor dat mensen meer dan 15 jaar met de ziekte leven. De levensverwachting is afhankelijk van leeftijd, ernst van de ziekte en de aanwezigheid van andere ziektes.

Behandeling

Er is geen medicijn tegen vasculaire dementie. Maar vaak is het wel mogelijk om bijkomende verschijnselen zoals een depressie, angstige gevoelens of hallucinaties te behandelen. Verder probeert uw behandelend arts in elk geval de onderliggende hart- of vaatziekten te behandelen om verdere schade aan de bloedvaten zoveel mogelijk te beperken. De behandeling is dan ook gericht op het voorkómen van verdere hersenschade.

Wat u zelf kunt doen

Het is belangrijk dat u gezond eet, op gewicht blijft, goede nachtrust heeft en problemen met urineren en de stoelgang tegen gaat. Daarnaast adviseren we u om niet te roken en weinig/geen alcohol te drinken.

Ook blijkt uit onderzoek dat lichamelijke beweging een gunstig effect heeft op het functioneren, de conditie en de stemming van mensen met dementie. Mentaal bezig blijven in de vorm van dagactiviteiten (zoals dagbesteding) heeft hierop ook een gunstig effect.

Tips voor uw naasten

Niet doen:	Wel doen:
• haasten • onherkenbaar zijn • discussiëren • negeren • liegen • testen • confronteren • corrigeren • terecht wijzen • overvragen • verbieden • onoverzichtelijk handelen • op verkeerde moment iets willen • dwingen	• rustig en herkenbaar zijn • vriendelijk zijn • veiligheid bieden • afstemmen • laag tempo aanhouden • weinig woorden, maar meer gebaren gebruiken • naaste op ooghoogte en van voren benaderen • belangrijke woorden herhalen • gevoelens benoemen en respecteren • complimenteren • op tactische en veilige wijze aanzetten tot handelen • structuur en overzicht bieden • aanpassen aan ritme van naaste met vasculaire dementie

Bron: www.netwerkouderenachterhoek.nl

Begeleiding voor u en uw mantelzorger

Mantelzorgers lopen een grote kans overbelast te raken. Zij weten vaak weinig over welke ondersteuningsmogelijkheden er zijn bij de zorg aan een familielid met vasculaire dementie. Daarom kan hierbij begeleiding ingeschakeld worden. Vaak wordt deze begeleiding/begeleider geboden vanuit een thuiszorgorganisatie. De begeleider is een vast aanspreekpunt en vertrouwenspersoon voor zowel de patiënt als de mantelzorgers. U kunt bij hem/haar terecht voor een luisterend oor, praktische steun, informatie over het ziektebeeld, hulpverlening en zorgmogelijkheden in uw omgeving.

Daarnaast kan de begeleider advies geven over hoe om te gaan met klachten zoals somberheid, angst, slapeloosheid of agressie. Veel mensen met vasculaire dementie krijgen te maken met deze klachten. Deze klachten hebben flinke invloed op uw kwaliteit van leven en die van uw omgeving. Het is daarom belangrijk dat deze klachten worden besproken. In ernstige gevallen kan de huisarts of specialist medicatie voorschrijven.

Ook kan de begeleider helpen bij het regelen, bemiddelen en coördineren van de zorgaanvragen. Op deze manier worden mantelzorgers minder belast en kan vroegtijdige opname in het verpleeghuis voorkomen worden. Zo nodig neemt de begeleider contact op met de huisarts of geriater.

Aanmelden

U of uw mantelzorger kan de begeleiding aanvragen via een thuiszorgorganisatie. Zij bekijken dan of zij zelf de begeleiding kunnen doen of dat er een casemanager dementie nodig is. Zo ja, dan regelen zij een indicatie en verwijzing hiervoor. Voor algemene vragen met betrekking tot trajectbegeleiding kunt u bellen met Helpdesk Kwetsbare Ouderen, via telefoonnummer 085 - 485 75 80.

Autorijden

Wanneer u de diagnose dementie krijgt, is het belangrijk om contact op te nemen met uw (auto)verzekeraar om te informeren of u verplicht bent dit te melden. Het is mogelijk dat de verzekeraar weigert uit te keren bij een ongeval als dit niet gemeld is.

Daarnaast raden wij aan om een Gezondheidsverklaring in te vullen bij het Centraal Bureau Rijvaardigheid (CBR). Het CBR zal beoordelen of u een rijvaardigheidstest moet afleggen en of u nog geschikt bent om een motorvoertuig te besturen. Dit is zowel uw morele plicht als die van uw naasten. Uw behandelend arts kan meestal geen definitieve uitspraak doen over uw rijvaardigheid.

Voor meer informatie over dit onderwerp verwijzen we u naar onze folder '*Milde cognitieve stoornis of dementie en autorijden*'.

Financiële zaken

Als de dementie toeneemt wordt vaak ook het omgaan met geld

lastiger. U kunt soms nog pinnen en/of internetbankieren, maar mogelijk de gevolgen van uitgaven niet goed overzien.

Hierdoor loopt u een groter risico om (onverantwoorde) aankopen te doen of opgelicht te worden. Soms kunnen hierdoor schulden ontstaan. Er zijn een aantal manieren om u daartegen te beschermen. Daarover leest u hieronder meer.

Volmacht of levenstestament

In een volmacht of levenstestament ligt vast bij de notaris wie uw financiële belangen vertegenwoordigt. Ook de vertegenwoordiging voor medische beslissingen kan hierin vastgelegd worden. Dit is prettig om te regelen op het moment dat u hier nog voldoende over kan beslissen.

Beschermingsbewind of curatele

Mocht u geen weloverwogen keuzes meer kunnen maken, en/of de gevolgen van de keuzes niet goed meer overzien, is er sprake van wilsonbekwaam zijn. Is hierover niets afgesproken, dan kan voor financiële zaken een beschermingsbewind of curatele (financiële en medische zaken) worden aangevraagd bij de kantonrechter. De kantonrechter is dan diegene die een vertegenwoordiger benoemt. Vaak is dit een naaste. Dit zijn ingrijpende maatregelen om uw belangen te beschermen.

Tips

- Verkopers die aan de deur komen of telefonisch contact opnemen leveren regelmatig problemen op. Er zijn 'geen-verkoop-aan-de-deur-stickers' te koop via de consumentenbond of internet. Verder is het verstandig om u in te schrijven in het 'bel-me-niet' register.

Op de website van de Rijksoverheid

www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/curatele-bewind-en-mentorschap en op www.goedvertegenwoordigd.nl vindt u veel informatie over vormen van vertegenwoordiging.

Meer informatie

Uw geriater, huisarts of begeleider dementie kan u informatie geven over vasculaire dementie. Bij Alzheimer Nederland kunt u ook terecht voor informatie of lotgenotencontact.

Er is een website met uitgebreide informatie over allerlei aan dementie gerelateerde onderwerpen; www.alzheimer-nederland.nl. Daarnaast is er de AlzheimerTelefoon, telefoonnummer 0800 – 5088, waar u met vragen terecht kunt. In de Achterhoek is er een afdeling van Alzheimer Nederland die regelmatig activiteiten en informatiebijeenkomsten organiseert. Meer informatie vindt u op www.netwerkouderenachterhoek.nl.

Boeken

Er zijn veel goede boeken te verkrijgen over dementie. Op de website van Alzheimer Nederland staat een lijst met boeken.

Enkele voorbeelden zijn:

- "Had ik het maar geweten, praktische tips voor familie, vrienden en verzorgenden". R. Dirkse.
- Kinderboek "Oma's hoofd is versleten". M. van Ditshuizen. ISBN 978-90818811-04.
- Prentenboek met paginagrote illustraties: "Mijn lieve vergeetopa". Ilona Lammertink.
- Samen lezen: "Oma bellenblaas". Magriet Breet.

Vragen

Bij vragen of onduidelijkheden kunt u bellen met de secretaresse van de polikliniek Geriatrie. Wij zijn van maandag tot en met vrijdag van 8.00 – 16.30 uur bereikbaar op telefoonnummer: 0543 - 54 44 50.

Geheimhouding en recht op privacy

Alle medewerkers van ons ziekenhuis, dus ook artsen en verpleegkundigen, hebben een geheimhoudingsplicht. Ook hebt u recht op privacy. Uitgebreide informatie staat in de folder 'De rechten en plichten van de patiënt', verkrijgbaar op de afdeling en bij de patiënteninformatie in de centrale hal. Ook staat de folder op: www.skbwinterswijk.nl.

Bezoekadres:
Beatrixpark 1
7101 BN Winterswijk

Postadres:
Postbus 9005
7100 GG Winterswijk

T 0543 54 44 44
info@skbwinterswijk.nl
www.skbwinterswijk.nl